



Research Article

THE IMPACTS OF ONLINE LEARNING THROUGH THE COVID-19 PANDEMIC: A CASE AT NARESUAN UNIVERSITY DEMONSTRATION SCHOOL (KINDERGARTEN AND ELEMENTARY EDUCATION)

ผลกระทบจากการเรียนออนไลน์ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19:
กรณีโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยนเรศวร (อนุบาลและประถมศึกษา)

Received: March 9, 2023

Revised: June 1, 2023

Accepted: June 14, 2023

Suphornthip Thanaphatchottiwat^{1*} Wuttiaphan Tedklang² and Siriluk Warakham³

สุพจน์ทิพย์ ธนภัทรโชติวัต^{1*} วุฒิพันธ์ เทศคลัง² และศิริลักษณ์ วรคำ³

¹Faculty of Education, Naresuan University, Phitsanulok 65000, Thailand

^{1,2}Naresuan University Demonstration School, Phitsanulok 65000, Thailand

¹คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

^{2,3}โรงเรียนอนุบาลและประถมสาธิตมหาวิทยาลัยนเรศวร

*Corresponding Author, E-mail: suphornthipt@nu.ac.th

Abstract

The survey research aimed to study the impact of online learning through the COVID-19 pandemic at Naresuan University Demonstration School (Kindergarten and Elementary Education). The target group consisted of 184 guardians and 25 teachers. The research instruments were social and emotional learning skills assessment forms, questionnaire, and interview form. The statistics were frequency, percentage, and content analysis. The findings from the research were 1) The quantitative data analysis showed that online learning through the pandemic of COVID-19 affected the social and emotional learning skills in five aspects: self- management skill, self-awareness skill, social awareness skill, responsible decision-making skill, and relationship skill. Especially for the items related with managing emotions influenced activities engagement and learning outcomes. 2) The qualitative data analysis method revealed the effects on four aspects: knowledge, skill, attitude and attribute, and health. Moreover, lack of motivation for learning has been influenced on learning activities engagement, so that providing experience for young students would be done effectively in the classroom.

Keywords: Online Learning, Pandemic of COVID-19, Social and Emotional Learning Skills

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบจากการเรียนออนไลน์ในช่วงการแพร่ระบาดโควิด 19: กรณีโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยนเรศวร (อนุบาลและประถมศึกษา) กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 184 คน และครูผู้สอน จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินทักษะทางอารมณ์และสังคม แบบสอบถาม และแบบบันทึกการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยการแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) เชิงปริมาณ การจัดการเรียนการสอนออนไลน์มีผลต่อทักษะทางอารมณ์และสังคมของผู้เรียน ใน 5 ด้าน คือ ด้านการจัดการอารมณ์ตนเอง (Self- Management Skill, ด้านการตระหนักรู้ในตน (Self-Awareness Skill), ด้านการตระหนักรู้ต่อสังคม (Social Awareness Skill), ด้านการรับผิดชอบในสิ่งที่ตัดสินใจ (Responsible Decision Making Skill) และด้านการสร้างความสัมพันธ์ (Relationship Skill) โดยเฉพาะด้านการจัดการอารมณ์ตนเอง ส่งผลต่อความสนใจในกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งไปกระทบต่อผลการเรียนรู้อีกด้วย 2) เชิงคุณภาพ การเรียนออนไลน์ส่งผลต่อการเรียนรู้ 4 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสุขภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการขาดแรงจูงใจในการเรียนมีผลต่อการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากที่สุดเมื่อจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ

คำสำคัญ: การเรียนออนไลน์ การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทักษะทางอารมณ์และสังคม

บทนำ (Introduction)

การแพร่ระบาดของโควิด-19 ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา เป็นสัญญาณสำคัญที่ผลักดันให้เกิดการปรับตัว และนำมาซึ่งเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษารูปแบบใหม่ ที่ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง การเปลี่ยนแปลงนี้ ปรากฏและส่งผลไปทั่วโลก Tongliemnak (2021) ได้ทำการประเมินสถานการณ์การศึกษาที่เกิดขึ้นจากผลกระทบของโควิด-19 ซึ่งนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงต่อแวดวงการศึกษาในหลากหลายมิติ ตั้งแต่การปรับรูปแบบการเรียนออนไลน์ ไปจนถึงผลกระทบจากหาเศรษฐกิจ ที่ทำให้เด็กหลายคนต้องออกจากโรงเรียน เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้น เช่น การเรียนรู้ของเด็กที่ลดลง แม้จะมีการเรียนการสอนแบบออนไลน์ทดแทน แต่ก็ไม่ได้ประสิทธิภาพเทียบเท่าการเรียนในห้องเรียน ทั้งในแง่ของการขาดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ขาดปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน หรือบางรายวิชาที่ต้องเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติเป็นหลัก

โดยเฉพาะความไม่พร้อมด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ทำให้เด็กส่วนหนึ่งไม่สามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ ในสหรัฐอเมริกา Chandra et al. (2020) ได้สรุปไว้ในตอนหนึ่งว่าจากผลการสำรวจความพร้อมด้านเครื่องมืออุปกรณ์ในการเรียนออนไลน์ของเด็ก พบว่า ยังขาดสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วสูง และขาดอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่จะใช้ในการเรียนสำหรับตัวเอง ซึ่งหมายถึงทุกคนจำเป็นต้องมีเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นของตัวเองไม่ใช่ว่าใช้ร่วมกันกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในบ้าน นอกจากนี้ ในบางพื้นที่ยังมีเด็กที่ไม่สามารถเข้าถึงการเรียนการสอนออนไลน์อีกด้วย สำหรับประเทศไทย กระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนเป็น 5 รูปแบบ เพื่อให้มีความเหมาะสมต่อการรับมือกับการแพร่ระบาดระลอกใหม่ คือ On-site เรียนที่โรงเรียน โดยมีมาตรการเฝ้าระวังตามประกาศของศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) On-air เรียนผ่านมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ หรือ DLTV On-demand เรียนผ่านแอปพลิเคชันต่างๆ On-line เรียนผ่านอินเทอร์เน็ต และ On-hand เรียนที่บ้านด้วยเอกสาร เช่น หนังสือ แบบฝึกหัดใบงาน ในรูปแบบผสมผสาน หรืออาจใช้วิธีอื่นๆ เช่น วิทย์ เป็นต้น Pinyosinwat (2021) ได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนในช่วงที่ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนได้เช่น ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และสอนอย่างมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปครูจะต้องเตรียมความพร้อมก่อนการสอนแบบใหม่ วิธีการหนึ่งคือ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะหลังการระบาดของโควิดสิ้นสุดลง

แผนการเรียนรู้มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์การระบาด เช่น ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับระยะเวลาการประเมินสถานการณ์การระบาด นอกจากนี้ Mathuros (2021, pp. 33-42) ได้นำเสนอแนวคิดการบริหารจัดการเรียนการสอนระบบออนไลน์ที่เหมาะสมในยุค COVID-19 ไว้ 3 แนวทาง คือ 1) แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนหลังโควิด-19 (Social Distancing) 2) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความปกติใหม่ (New Normal) และ 3) แนวคิดเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนรู้ (Change Learning) โดยให้ศึกษาถึงบริบทการบริหารจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความปกติใหม่ (New Normal) และอาศัยการพิจารณาความเหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยนเรศวร (อนุบาลและประถมศึกษา) มีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้ง ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างสมบูรณ์ทุกด้าน มีทักษะภาษาไทยและภาษาอังกฤษในระดับพื้นฐานเพื่อใช้ในการสื่อสาร การแสวงหาความรู้ และการเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นเบื้องต้นสำหรับศตวรรษที่ 21 ในปีการศึกษา 2564 โรงเรียนจัดการเรียนในรูปแบบ Online และแบบผสมผสาน Blended Learning จากการศึกษาบริบทของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยนเรศวร (อนุบาลและประถมศึกษา) พบว่า รูปแบบการเรียนผ่านระบบออนไลน์ ได้นำรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ของ Pattamadilok et al. (2021) มาประยุกต์ใช้เพื่อตอบสนองความจำเป็นสำหรับยุคความปกติใหม่ หรือฐานชีวิตใหม่ (New Normal) (Office of the Royal Society, 2021)

คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลกระทบการจัดการศึกษาในระบบออนไลน์ช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด -19 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ขึ้นเพื่อที่จะใช้ประโยชน์จากการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ การวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนโดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อเสนอเป็นแนวทางในการปรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนที่อาจนำไปปรับใช้ได้ต่อไปในอนาคต

คำถามวิจัย (Research Question)

การเรียนออนไลน์ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 ส่งผลกระทบต่อนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยนเรศวร (อนุบาลและประถมศึกษา) ในด้านใดบ้าง

วัตถุประสงค์ (Objectives)

ศึกษาผลกระทบจากการเรียนออนไลน์ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด19 : กรณีโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยนเรศวร (อนุบาลและประถมศึกษา)

วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology)

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ที่มีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบประเมินและแบบสอบถาม และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบบันทึกการสัมภาษณ์มีขั้นตอนดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาผลกระทบจากการเรียนการสอนออนไลน์ ในระหว่างมีการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่มีการตีพิมพ์ในปี 2019-2021 นำมาคัดเลือกเฉพาะการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับระดับปฐมวัยและประถมศึกษา ขั้นตอนในการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ 1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 1.2 กำหนดลักษณะและประเภทแหล่งเอกสาร 1.3 สืบค้น คัดเลือก และจัดทาสอบเอกสาร โดยมีขั้นตอนย่อยได้แก่ 1) การกำหนดคำสำคัญหรือคำสำหรับการสืบค้น 2) การสืบค้นเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบจากการเรียนออนไลน์ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ด้วยคอมพิวเตอร์ โดยเลือกเอกสารที่มีฐานข้อมูลอยู่ในคอมพิวเตอร์ที่มี

ความน่าเชื่อถือ ชัดเจนและเข้าใจง่าย 3) ปฏิบัติการสืบค้นโดยผู้วิจัยสืบค้นจากคอมพิวเตอร์โดยใช้ search engine ต่างๆ อาทิ google.com เป็นต้น 1.4 อ่าน แพล และบันทึกเอกสารและงานวิจัยอย่างพิถีพิถันและทำการบันทึก 1.5 สังเคราะห์ ผลกระทบจากการเรียนออนไลน์ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 และ 1.6 สรุปผลการสังเคราะห์ที่ได้จากการศึกษา (Scott, 1990, pp. 1-2) ข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนนี้ไปสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้ปกครองนักเรียน 184 คน และครูผู้สอนระดับอนุบาล 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 25 คน ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยนเรศวร (อนุบาลและประถมศึกษา) ที่มีการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในปีการศึกษา 2564 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ผลกระทบจากการเรียนการสอนออนไลน์ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ด้านทักษะทางอารมณ์สังคม ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสุขภาพของนักเรียนระดับอนุบาลและประถมศึกษา

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

4.1 แบบประเมินทักษะทางอารมณ์สังคม 4 ฉบับ คือ สำหรับเด็กวัย 3 ปี สำหรับเด็กวัย 4 ปี สำหรับเด็กวัย 5-6 ปี และสำหรับเด็กวัย 7-8 ปี โดยประยุกต์จากแบบประเมินทักษะทางอารมณ์สังคมของ Matters (2016) ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการอารมณ์ตนเอง (Self- Management Skill) 2) ด้านการตระหนักรู้ในตน (Self-Awareness Skill) 3) ด้านการตระหนักรู้ต่อสังคม (Social Awareness Skill) 4) ด้านการรับผิดชอบในสิ่งที่ตัดสินใจ (Responsible Decision Making Skill) และ 5) ด้านการสร้างความสัมพันธ์ (relationship skill) จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับจุดประสงค์ โดยกำหนดค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 (ก่อนนำมาปรับแก้ไขเรื่องภาษาให้มีความเหมาะสม ตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ 2) แบบสอบถาม และ 3) แบบบันทึกการสัมภาษณ์ ซึ่งได้มาจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.2 แบบสอบถาม และแบบบันทึกการสัมภาษณ์ นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปหาคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถาม และ แบบบันทึกการสัมภาษณ์ โดยแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 เป็นประเด็นคำถาม เกี่ยวกับผลกระทบจากการเรียนออนไลน์ใน 4 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านเจตคติ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และด้านสุขภาพ ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน แบบบันทึกการสัมภาษณ์ ประกอบด้วยประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบจากการเรียนออนไลน์ทั้ง 4 ด้าน ที่สอดคล้องกับในแบบสอบถาม ผลการประเมินความเหมาะสม มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.62)

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) ก่อนทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ประชุมทำความเข้าใจระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยในพื้นที่ 2) ทำหนังสือขออนุญาตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 3) จัดส่งแบบประเมิน แบบสอบถาม ไปยังกลุ่มเป้าหมายโดยรูปแบบออนไลน์ ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ปกครองที่ยินดีให้ข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นคำถามดำเนินการโดยผู้วิจัยในพื้นที่ การเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ในช่วงเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน 2565 และ 4) รวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล วิเคราะห์ และสรุปผล

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่ และร้อยละ ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ตามวิธีของ Mayring (2020) ก่อนนำไปแปลผลการวิจัยแยกตามประเด็นหลักและประเด็นย่อย

ผลการวิจัย (Results)

1. เชิงปริมาณ

1.1 การเรียนออนไลน์ ส่งผลต่อทักษะทางอารมณ์สังคมของเด็กในแต่ละวัย รายละเอียดจากผลการประเมิน ด้านทักษะทางอารมณ์ สังคมของเด็กวัย 3 – 8 ปี โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยนเรศวร (อนุบาลและประถมศึกษา) ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด19 ที่ประเมินโดยผู้ปกครองของนักเรียนระหว่างเรียนการสอนออนไลน์ ปีการศึกษา 2564 แสดงได้ดัง Table 1-4 ดังนี้

Table 1

Assessment of children's social-emotional skills 3-year-old (n=32)

ผลประเมินทักษะทางอารมณ์สังคมของเด็ก วัย 3 ปี (n=32)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ด้าน Self - skills management		
1. แสดงอารมณ์โกรธเมื่อไม่พอใจ	28	87.5
2. บอก / พูด ตามที่ตัวเองรู้สึก (ชอบ ไม่ชอบ)	32	100
3. แสดงออกถึงความเป็นตัวของตัวเอง (แต่งตัว สวมรองเท้า)	32	100
ด้าน Self – awareness skills		
1. รู้ เข้าใจ ความรู้สึกของคนอื่น (ดีใจ เสียใจ โกรธ)	31	96.9
2. แสดงออกด้วยท่าทาง ว่าชอบหรือไม่ชอบ	32	100
3. เชื่อในความคิดของตนเอง ว่าชายหรือหญิง	32	100
4. บอกเพศของตนเองได้	32	100
ด้าน Social awareness skills		
1. รู้จักร้องขอความช่วยเหลือจากพ่อแม่ สมาชิกในครอบครัว ผู้ใหญ่หรือคนใกล้ชิด	32	100
2. รู้จักระวังความรู้สึกของคนอื่นมากขึ้น	24	75
ด้าน Responsible decision making skills		
1. รู้จักระวังการกระทำและผลที่ตามมา เช่นไม่กินข้าว แล้วจะถูกลง	29	90.6
ด้าน Relationship skills		
1. รู้จักการรอคอย	26	81.3
2. เล่นกับเด็กคนอื่นๆ ได้	31	96.9
3. รู้จักเลียนแบบพฤติกรรม ท่าทาง ของคนอื่น	30	93.8
4. เริ่มที่จะผูกมิตร เช่น แบ่งขนมให้คนอื่น	32	100
5. รู้จักแก้ไข ปรับปรุง ตามที่ผู้ใหญ่บอก	30	93.8
6. แสดงบทบาท หรือเล่นตามจินตนาการ	31	96.9

จาก Table 1 ทักษะทางอารมณ์สังคมของนักเรียนในวัย 3 ปี พิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าด้าน Self - Management Skills การจัดการอารมณ์ตนเอง เด็กมีการแสดงอารมณ์โกรธเมื่อไม่พอใจ ร้อยละ 87.5 และบอกความรู้สึกชอบไม่ชอบ และแสดงออกถึงความเป็นตัวเอง ร้อยละ 100 ด้าน Self – Awareness Skills เด็กแสดงออกโดยทำทางเมื่อชอบและไม่ชอบ มีความเชื่อในความคิดตนเอง และระบุเพศตนเองได้ร้อยละ 100 ส่วน รู้และเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ร้อยละ 96.9 ด้าน Social awareness skills เด็กรู้จักร้องขอความช่วยเหลือได้ร้อยละ 100 และรู้จักระวังความรู้สึกคนอื่น ร้อยละ 75 ด้าน Responsible decision making skills เด็กรู้จักระวังการกระทำกับผลที่ตามมา ร้อยละ 90.6 ด้าน Relationship skills เด็กรู้จักเริ่มมิตรด้วยการแบ่งปัน ร้อยละ 100 รองลงมา สามารถเล่นกับคนอื่น ๆ และ แสดงบทบาทหรือเล่นตามจินตนาการ ร้อยละ 96.9 ถัดมา รู้จักเลียนแบบพฤติกรรม ทำตามผู้อื่น และ รู้จักปรับปรุงแก้ไขตามผู้ใหญ่บอก ร้อยละ 93.8 และน้อยที่สุดคือ รู้จักการรอคอย ร้อยละ 81.3

Table 2

Assessment of children's social-emotional skills 4-year-old (n=30)

ผลประเมินทักษะทางอารมณ์สังคมของเด็ก วัย 4 ปี (n=30)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ด้าน Self - skills management		
1. สามารถพูด / บอกความรู้สึก	30	100
2. โกรธ หรือโมโหง่าย เมื่อมีสิ่งไปกระตุ้น	21	70
3. ปฏิบัติตามคำแนะนำง่ายๆ ได้ (ล้างมือก่อนทานอาหาร เข้าแถวเรียงตามลำดับ)	30	100
ด้าน Self – awareness skills		
1. เริ่มสนใจสิ่งใหม่ๆ หรือประสบการณ์ใหม่ๆ	30	100
2. มองว่าตัวเองกับคนอื่นก็เหมือนกัน (ทั้งร่างกาย จิตใจ และอารมณ์)	28	93.3
3. จำแนกอารมณ์ ความรู้สึกต่างๆ ได้ (รัก โกรธ เกลียด เบื่อ ง่วง)	30	100
ด้าน Social awareness skills		
1. แสดงออกถึงการมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (ให้ความช่วยเหลือง่ายๆ ได้)	30	100
2. รู้จักเปรียบเทียบตนเองกับเด็กคนอื่น ๆ	27	90
3. เริ่มที่จะรู้ว่าคนอื่นอาจคิดหรือทำอะไรไม่เหมือนกับที่ตนเองคิดหรือเชื่อ	25	83.3
ด้าน Responsible decision making skills		
1. รู้ว่าอะไรคือปัญหา และหาทางแก้	28	93.3
2. เรียนรู้ว่าจะอะไรที่ถูกต้อง จากการกระทำที่ผิดพลาด	27	90
ด้าน Relationship skills		
1. แสดงออกซึ่งความสนใจ ที่จะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม (เลียบๆ เคียงๆ ฝ้าดูก่อนเข้ากลุ่ม)	28	93.3
2. เจียบและนั่งฟังคนอื่น	26	86.7
3. รู้จักที่จะแบ่งปัน	29	96.7
4. ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น (ทำกิจกรรมกลุ่ม หรือเล่นกับเพื่อน)	30	100
5. เป็นที่รักของเพื่อนและสมาชิกในครอบครัว	30	100

จาก Table 2 ทักษะทางอารมณ์สังคมของนักเรียนในวัย 4 ปี พิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้าน Self - Management Skills เด็กสามารถพูด บอกความรู้สึกของตนเอง และปฏิบัติตามคำแนะนำอย่างง่ายได้ ร้อยละ 100 แสดงอารมณ์โกรธ โมโหง่าย เมื่อมีสิ่งไปกระตุ้น ร้อยละ 70 ด้าน Self – Awareness Skills เด็กเริ่มสนใจสิ่งใหม่ ประสบการณ์ใหม่ และจำแนกอารมณ์ความรู้สึกได้ ร้อยละ 100 ส่วน มองว่าตนเองและคนอื่นก็เหมือนกัน ร้อยละ 93.3 ด้าน Social Awareness Skills ร้อยละ 100 สามารถแสดงออกถึงความเห็นใจผู้อื่น รองลงมา ร้อยละ 90 รู้จักเปรียบเทียบกับคนอื่นน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 83.3 เริ่มรู้ว่าคนอื่น ๆ อาจคิดหรือทำไม่เหมือนตนเองคิดหรือทำ ด้าน Responsible Decision Making Skills พบว่า ร้อยละ 93.3 เด็กรู้ว่าอะไรคือปัญหาและหาทางแก้ไข รองลงมา คือ เด็กเรียนรู้ว่าอะไรถูก จากการกระทำที่ผิดพลาด ร้อยละ 90 ด้าน Relationship Skills ร้อยละ 100 ได้แก่ เด็กให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในการทำกิจกรรมกับเป็นที่รักของเพื่อและสมาชิกในครอบครัว รองลงมา ร้อยละ 96.7 คือ รู้จักแบ่งปัน ร้อยละ 93.3 แสดงออกซึ่งความสนใจที่จะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม และน้อยที่สุด เจียบและนั่งฟังคนอื่น ร้อยละ 86.7

Table 3

Assessment of children's social-emotional skills 5-6 years old (n=63)

ผลประเมินทักษะทางอารมณ์สังคมของเด็ก วัย 5-6 ปี (n=63)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ด้าน Self - skills management		
1. สามารถใช้คำพูดเพื่อบอกความรู้สึกต่างๆได้	62	98.4
2. รู้จักหยุดเพื่อคิดให้ดี ก่อนลงมือทำ	57	90.5
3. อดทนจนกว่าจะถึงคิวตนเอง	56	88.90
ด้าน Self – awareness skills		
1. รู้จักสังเกตความแตกต่างของตนเองและผู้อื่น	62	98.4
2. รู้จักเลือกที่จะเล่น หรือไม่เล่นกับเพศใด	59	93.7
3. รู้จักเรียนรู้ว่าทำอะไรแล้วจะได้รับความอับอาย	59	93.7
ด้าน Social awareness skills		
1. รู้สึกอ่อนไหวต่อความรู้สึกของคนอื่นว่าเขาจะรู้สึกอย่างไร	57	90.5
2. เข้าใจความแตกต่างทางสังคม (ร่ำรวย, ปานกลาง, ยากจน)	51	81
ด้าน Responsible decision making skills		
1. สามารถตัดสินใจเลือกสิ่งที่ดีที่สุด จากตัวเลือกที่มากมายได้	53	84.1
2. เข้าใจการกระทำและผลที่ตามมาจากการกระทำต่าง ๆ นั้น	50	79.4
ด้าน Relationship skills		
1. ยอมรับความเห็นของผู้อื่น	55	87.3
2. อยากทำให้เพื่อนๆ ประทับใจ	59	93.7
3. เลียนแบบพฤติกรรมเพื่อนๆ	48	76.2
4. เล่นและเข้ากับผู้อื่นได้อย่างดี (ไม่แสดงการกดขี่หรือใช้อำนาจบังคับผู้อื่น)	58	92.1
5. รู้จักปรับความเข้าใจเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อน	54	87.3
6. สนุกสนานเมื่อได้อยู่ เล่น หรือแวดล้อมด้วยเพื่อนๆ	63	100

จาก Table 3 ทักษะทางอารมณ์สังคมของเด็กในวัย 5-6 ปี พิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้าน Self - Management Skills ร้อยละ 98.4 เด็กสามารถใช้คำพูดบอกความรู้สึกต่างๆ ได้ รองลงมา ร้อยละ 90.5 เด็กรู้จักหยุดเพื่อคิดให้ได้ ก่อนลงมือทำ และน้อยที่สุด ร้อยละ 88.90 เด็กมีความอดทนรอคอยจนกว่าจะถึงคิวของตนเอง ด้าน Self - Awareness Skills ร้อยละ 98.4 เด็กรู้จักสังเกตความแตกต่างระหว่างตนเองและคนอื่น รองลงมา ร้อยละ 93.7 ได้แก่ เด็กรู้จักเลือกที่จะเล่นไม่เล่นกับ เพศใด และรู้ว่าทำอะไรแล้วจะได้รับความอับอาย ด้าน Social Awareness Skills เด็กละ 90.5 เด็กรู้สึกอ่อนไหวต่อความรู้สึกของผู้อื่น รองลงมาคือ ร้อยละ 81 เด็กเข้าใจความแตกต่างทางสังคม ด้าน Responsible Decision Making Skills พบว่า ร้อยละ 84.1 เด็กสามารถเลือกสิ่งที่ดีที่สุดจากตัวเลือกต่างๆ ได้ และร้อยละ 79.4 เด็กเข้าใจการกระทำ และผลจากการกระทำ ด้าน Relationship Skills ร้อยละ 100 ได้แก่ เด็กสนุกสนานเมื่อได้อยู่ เล่น หรือแหวดล้อมด้วยเพื่อนๆ รองลงมา ร้อยละ 93.7 เด็กอยาก ทำให้เพื่อนประทับใจ ให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในการทำกิจกรรมกับเป็นที่รักของเพื่อนและสมาชิกในครอบครัว รองลงมา ร้อยละ 96.7 คือ รู้จักแบ่งปัน ร้อยละ 92.1 เด็กเล่นและเข้ากับผู้อื่นได้อย่างดี ร้อยละ 87.3 มีสองประเด็นคือ เด็กยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นกับรู้จักที่จะปรับความเข้าใจเมื่อมีปัญหา น้อยที่สุด คือ เลียนแบบพฤติกรรมเพื่อนๆ ร้อยละ 76.2

Table 4

Assessment of children's social-emotional skills 7-8 years old (N=59)

ผลประเมินทักษะทางอารมณ์สังคมของเด็ก วัย 7-8 ปี (N=59)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ด้าน Self - skills management		
1. สามารถใช้คำพูดเพื่ออธิบายหรือบอกเกี่ยวกับความรู้สึกต่างๆ ได้	58	98.3
2. รู้จักที่จะอดทนต่อสิ่งเร้าเพื่อรอคอยผลในอนาคตได้ (รับทำการบ้านให้เสร็จก่อนแล้วจะได้ออกไปเล่นข้างนอก)	51	86.4
3. สามารถรับมือหรือจัดการกับความตึงเครียดได้เพื่อพบกับความผิดหวัง เช่น ได้คะแนนน้อยแล้วเศร้า แต่เศร้าไม่นานเข้าใจว่าอาจเป็นเพราะเราอ่านหนังสือน้อยไป	58	98.3
4. สามารถจัดการกับการเปลี่ยนแปลง เช่น ลำดับคะแนนสอบที่ขึ้นลง ก็สามารถเข้าใจหรือยอมรับได้	58	98.3
ด้าน Self – awareness skills		
1. รู้ว่าตนเองต้องการอะไร อะไรสำคัญ อะไรจำเป็น	55	93.2
2. เริ่มต้องการการยอมรับ หรือรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า	53	89.8
3. รู้จักวิเคราะห์ วิวิจารณ์ตนเองได้	54	91.5
4. บอก หรืออธิบายลักษณะพฤติกรรมทั่วไปของตนเองให้ผู้อื่นฟังได้ เช่น ผมชอบว่ายน้ำ, ฉันเลี้ยงแมวตัวหนึ่ง	58	98.3
ด้าน Social awareness skills		
1. เริ่มแสดงความสนใจในสิ่งที่เป็นนามธรรม (การตัดสินใจ/การตัดสินใจคุณค่า)	56	94.9
2. แสดงออกซึ่งความรักความเมตตาต่อผู้อื่นที่มีฐานะแตกต่างจากตนเอง	58	98.3
3. เชื้อฟังคำของผู้ใหญ่ (ป้องกันความผิดพลาด)	57	96.6
ด้าน Responsible decision making skills		
1. คิดเปรียบเทียบข้อดี ข้อเสียของทางเลือกต่างๆ ก่อนตัดสินใจ	52	88.1
2. แยกแยะระหว่างการกระทำและผลที่ตามมาจากการกระทำต่างๆ ได้	52	88.1

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ด้าน Relationship skills		
1.แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนๆได้	58	98.3
2.รู้จักปรับความเข้าใจเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนได้	58	98.3
3.เข้าร่วม แข่งขันในเกมส์ต่างๆได้	57	96.6
4.ผูกมิตรกับเพื่อนต่างเพศได้	58	98.3
5.เลียนแบบพฤติกรรมเพื่อน	35	59.3

จาก Table 4 ทักษะทางอารมณ์สังคมของเด็กในวัย 7-8 ปี เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้าน Self - Management Skills สูงสุดคือ ร้อยละ 98.3 ในสามประเด็นคือ สามารถใช้คำพูด อธิบายความรู้สึกต่างๆ ได้ สามารถรับมือกับความตึงเครียดเมื่อพบกับความผิดหวัง และสามารถเข้าใจยอมรับกับความเปลี่ยนแปลง น้อยที่สุด ร้อยละ 86.4 คือ รู้จักอดทนต่อสิ่งเร้าเพื่อรอคอยผลในอนาคต ด้าน Self – Awareness Skills สูงสุด ร้อยละ 98.3 คือเด็กบอก หรืออธิบายลักษณะพฤติกรรมทั่วไปของตนเองให้ผู้อื่นฟังได้ รองลงมา ร้อยละ 93.5 คือ รู้ว่าอะไรสำคัญ จำเป็น ถัดมา ร้อยละ 91.5 คือ เด็กรู้จักวิเคราะห์วิจารณ์ตนเองได้ และน้อยที่สุด ร้อยละ 89.8 เด็กต้องการการยอมรับ หรือรู้สึกว่าเขาดี ด้าน Social Awareness Skills ระดับสูงสุด ร้อยละ 98.3 เด็กแสดงออกถึงความรักความเมตตาต่อผู้ที่มีฐานะต่างจากตนเอง รองลงมา ร้อยละ 96.6 เด็กเชื่อฟังคำพูดของผู้ใหญ่ และน้อยที่สุด ร้อยละ 94.9 คือ เด็กเริ่มแสดงความสนใจในสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น การตัดสินใจ หรือตัดสินใจคุณค่า ด้าน Responsible Decision Making Skills ได้ร้อยละ 88.1เท่ากันทั้งสองประเด็นคือ เด็กรู้จักคิดเปรียบเทียบข้อดี ข้อเสียของทางเลือกต่างๆ ก่อนตัดสินใจ และเด็กแยกแยะระหว่างการกระทำและผลที่ตามมาจากการกระทำต่างๆ ได้ ส่วนด้าน Relationship Skills สูงที่สุดมีสามประเด็นที่ได้ ร้อยละ 98.3 คือ เด็กรู้จักแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน รู้จักปรับความเข้าใจเมื่อมีปัญหา และเด็กรู้จักผูกมิตรกับเพื่อนต่างเพศ รองลงมา ร้อยละ 96.6 คือเด็กเข้าร่วม แข่งขันในเกมส์ต่างๆได้ และน้อยที่สุด ร้อยละ 59.3 คือ รู้จักเลียนแบบพฤติกรรมเพื่อน

1.2 ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการเรียนออนไลน์

Table 5

Parents' opinions on learning outcomes Children's online learning behaviors and attitudes

ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อผลการเรียนรู้ พฤติกรรม และเจตคติในการเรียนออนไลน์ของเด็ก

รายการ	ระดับ	จำนวน	ร้อยละ
การเรียนออนไลน์ส่งผลต่อเกรด หรือคะแนนของเด็กลดลง	มากที่สุด	30	20.8
	มาก	43	29.9
	ปานกลาง	41	28.5
	น้อย	14	9.7
	น้อยที่สุด	11	7.6
	ไม่เลย	5	3.5

รายการ	ระดับ	จำนวน	ร้อยละ
เด็กมีพฤติกรรมที่สนองต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างดี (ร่วมทำกิจกรรม, แสดงความสนใจในสิ่งที่ครูถ่ายทอด เป็นต้น)	มากที่สุด	9	6.3
	มาก	37	25.7
	ปานกลาง	56	38.9
	น้อย	17	11.8
	น้อยที่สุด	20	13.9
	ไม่เลย	5	3.5
เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนออนไลน์ เมื่อเปรียบเทียบกับ การเรียนในชั้นเรียนปกติ	มากที่สุด	3	2.1
	มาก	22	15.3
	ปานกลาง	55	38.2
	น้อย	28	19.4
	น้อยที่สุด	29	20.1
	ไม่เลย	7	4.9

จาก Table 5 แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครอง จำนวน 43 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 29.9 มีความเห็นว่าการเรียนออนไลน์ส่งผลต่อเกรด หรือมีผลให้คะแนนของเด็กลดลง อยู่ในระดับมาก ผู้ปกครอง จำนวน 56 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 38.9 มีความเห็นว่าการมีพฤติกรรมที่สนองต่อกิจกรรมการเรียนออนไลน์ หรือมีความสนใจต่อสิ่งที่ครูสอนอยู่ในระดับปานกลาง และผู้ปกครองจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 38.2 มีความเห็นว่าการมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนออนไลน์ในระดับปานกลางเมื่อเทียบกับการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ

2. เชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลที่ได้จากส่วนที่เป็นการแสดงความคิดเห็นจากผู้ปกครอง จำนวน 144 คน จากแบบสอบถาม และแบบบันทึกการสัมภาษณ์ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 เป็นประเด็นคำถาม เกี่ยวกับผลกระทบจากการเรียนออนไลน์ใน 4 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านเจตคติและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และด้านสุขภาพ ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน มีผลดังนี้

2.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 144 คน เป็นเพศชาย จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 16 และเป็นเพศหญิง จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 84 ช่วงอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม อยู่ในช่วง 26-35 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 ช่วงอายุ 36-45 ปี จำนวน 95 คิดเป็นร้อยละ 66 ช่วงอายุ 46-55 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 16 และช่วงอายุตั้งแต่ 56 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ของผู้ตอบแบบสอบถามกับตัวผู้เรียน เป็นบิดาหรือมารดา จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 99.3 และเป็นปู่หรือย่า จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7

Table 6

Respondents' personal background information

ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	รายละเอียด	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	23	16
	หญิง	121	84
ช่วงอายุ	18-25 ปี	0	0
	26-35 ปี	24	16.7
	36-45 ปี	95	66
	46-55 ปี	23	16
	ตั้งแต่ 56 ปี ขึ้นไป	2	1.3
ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเด็ก	บิดาหรือมารดา	143	99.3
	ปู่หรือย่า	1	0.7

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบหรือปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในการเรียนการสอนออนไลน์

2.2.1 ด้านความรู้ (Knowledge) จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่เป็นการแสดงความคิดเห็นจากข้อคำถามปลายเปิดของผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 144 คน พบว่า ในขณะที่สังเกตเด็กขณะเรียนในวิชาหลัก ได้แก่ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ และศิลปะ ผู้ปกครอง จำนวน 115 คน (ร้อยละ 79.86) พบว่า การได้รับความรู้ของเด็กไม่เต็มที่ ไม่ตรงวัตถุประสงค์ที่ควรได้รับ จะได้เฉพาะความจำ ความรู้ที่ได้อยู่ระดับปานกลางถึงน้อยที่สุดโดยเฉพาะวิชาหลักอาจไม่ได้รับความรู้เพิ่มเลย มีผู้ปกครองจำนวน 25 คน (ร้อยละ 17.36) เห็นว่าเด็กได้ความรู้น้อยลงจากการเรียนที่โรงเรียน เพราะเกิดจากสนใจสิ่งรอบข้างมากกว่า ไม่ต้องมีวินัยในการเรียนเหมือนที่โรงเรียน รู้สึกเบื่อเมื่อมีผู้ปกครองคอยดูข้างๆ เวลาเรียน เวลาไม่เข้าใจไม่กล้าถามครูเพราะอายผู้ปกครอง ผู้ปกครองก็พบปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองในขณะที่เฝ้านักเรียนเรียนออนไลน์คือต้องไปหาความรู้เพิ่มเติมมาสอนเด็กเพิ่ม ต้องคอยพูดกระตุ้นให้เด็กทำกิจกรรมหรือสนใจเวลาครูพูดอธิบาย ผู้ปกครองขาดทักษะการสอน กรณีเด็กเล็กชั้นอนุบาลความสนใจจะย่นสั้นๆ ถ้าไม่ยกยอทำก็อแง พอเปิดหน้าจอก็ยิ่งแสดงความไม่สนใจ ผู้ปกครองเห็นว่าอนุบาลไม่ควรเรียนแบบออนไลน์เพราะเด็กควรได้ออกทำกิจกรรม กระโดด วิ่ง ปีนป่าย เล่นทราย ซึ่งเป็นไปตามวัย ไม่ใช่การอยู่เฉย การไปโรงเรียนเด็กจะสนุกมากกว่าอยู่บ้าน มีผู้ปกครองจำนวน 4 คน (ร้อยละ 2.77) มีความเห็นว่าการเรียนออนไลน์ไม่ส่งผลกระทบในด้านความรู้

2.2.2 ด้านทักษะ (Skill) ผู้ปกครองจำนวน 102 คน (ร้อยละ 70.83) มีความเห็นว่าการเรียนออนไลน์ไม่ได้ช่วยเพิ่มทักษะให้กับเด็ก โดยเฉพาะระดับอนุบาล เด็กไม่ได้ฝึกพัฒนาการที่เหมาะสม เพราะที่โรงเรียนมีอุปกรณ์สนับสนุนพร้อมกว่าที่บ้าน นอกจากนี้ ผู้ปกครองจำนวน 82 คน (ร้อยละ 56.9) ระดับประถมศึกษา เห็นว่าเด็กขาดทักษะทางสังคม การปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครูหายไป ขาดทักษะการสื่อสารที่ดี ไม่กล้าพูด ไม่กล้าแสดงออก มีทักษะการฟังอย่างตั้งใจมากขึ้น แต่ขาดการฝึกอ่าน ฝึกเขียน เด็กจะได้ฝึกฝนหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับผู้ปกครองมีเวลามากน้อยเพียงใด ส่วนมากทำงาน อาจช่วยสอน หรือดูแลบ้างบางวิชา เด็กมีทักษะการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีคล่องขึ้น วิชาทักษะเช่นภาษาควรได้รับการสอนในชั้นเรียน เด็กได้พูดตามครู และครูสามารถแก้ไขการออกเสียง หรือสอนพูดได้อย่างถูกต้องในเวลานั้น การรับการสอนจากครูโดยตรงสำคัญต่อการพัฒนาทักษะของเด็ก เด็กขาดทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม การทำงานกับเพื่อน สนใจทำกิจกรรมได้น้อยลง ทักษะที่เกิดจากการปฏิบัติจึงลดลงไป

การทำงาน ศิลปะ ชิ้นงานที่ครูให้ สามารถช่วยเสริมความคิดสร้างสรรค์แก่เด็กได้ มีผู้ปกครองเพียง 5 คน (ร้อยละ 3.47) มองว่าเด็กระดับอนุบาลได้เสริมทักษะผ่านกิจกรรมการทาสีประดิษฐ์ร่วมกับผู้ปกครอง และฝึกการจับดินสอในกิจกรรมวาดภาพระบายสี

2.2.3 ด้านเจตคติและคุณลักษณะพึงประสงค์ (attitude and attribute) ผู้ปกครองจำนวน 119 คน (ร้อยละ 82.63) เห็นว่านักเรียนขาดแรงจูงใจในการเรียน และทำกิจกรรมกับเพื่อร่วมชั้น ในขณะที่เรียนต้องคอยมีผู้ปกครองคุมดูแล บอกให้ทำจึงจะทำ แต่เด็กเล็กอแง ไม่อยากทำก็จะร้องไห้ การรู้จักหน้าที่ของตนเองลดลง ไม่สนใจสื่อ มีความตั้งใจจะทำการบ้านแต่เยาะไปก็เบื่อ และเริ่มไม่สนุกกับกิจกรรมที่มากเกินไป เด็กไม่มีสมาธิ สนใจสิ่งเร้าภายนอกมากกว่า มีบางส่วน ที่พบว่า เด็กมีความรับผิดชอบมากขึ้นแต่อยู่ภายใต้เงื่อนไขของผู้ปกครอง ผู้ปกครองเด็กชั้นอนุบาล จำนวน 22 คน (ร้อยละ 15.27) พบว่า เด็กไม่สนใจกับการเรียนออนไลน์ แม้จะใช้สื่อดึงดูดก็ตาม มีผู้ปกครองเพียง 3 คน (ร้อยละ 2.08) เห็นว่าเด็กสนใจการเรียนออนไลน์มากกว่าการไปเรียนในชั้นเรียน

2.2.4 ด้านสุขภาพ (Health) ผู้ปกครอง จำนวน 8 คน (ร้อยละ 5.55) เริ่มสังเกตพบว่าการที่เด็กมองจอานานเกินไป อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายหรือสายตาโดยเฉพาะเด็กเล็ก สุขภาพร่างกายควรได้รับการพัฒนากล้ามเนื้อส่วนต่างๆ อย่างเหมาะสมตามวัย ซึ่งจัดได้ในโรงเรียน

2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ได้เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน หากจะต้องใช้ระบบออนไลน์ในอนาคตไว้ว่า ไม่ควรใช้การเรียนออนไลน์กับเด็กเลยไม่ว่าอนุบาล หรือประถมศึกษา แต่เด็กโต 7-8 ปี อาจทำได้บ้างแบบผสมผสาน หากจำเป็นจริงๆ เช่นเกิดการแพร่ระบาดอีกครั้ง ในส่วนการเตรียมเรื่องบทเรียนเนื้อหา ไม่ว่าจะออนไลน์หรือในชั้นเรียนควรกำหนดล่วงหน้าให้ชัดเจน ปรับเนื้อหาให้ง่ายลง เพราะเด็กมีพื้นฐานแตกต่างกัน ปรับวิธีให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมให้ทั่วถึง มีส่วนร่วมมากขึ้นจะช่วยพัฒนาทักษะที่ขาดไปได้ เช่น ทักษะการสื่อสาร และการเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ในส่วนผู้สอนมีครูใหม่ควรได้รับการฝึกการจัดการเรียนการสอนกับครูที่มีประสบการณ์มากเพิ่มเติม จะได้รับเทคนิควิธี หรือการควบคุมชั้นเรียนได้ดีขึ้น การใช้สื่อจากยูทูบไม่เหมาะกับเด็กเพราะมีความยาวมากเกินไป ยิ่งเด็กเล็กต้องจัดทำคลิปให้มีความยาวที่เหมาะสม รวมทั้งเนื้อหา และมีเพลงที่ช่วยกระตุ้นความน่าสนใจ ควรจัดมีการพบปะสัปดาห์ละครั้งจะช่วยให้มีความเข้าใจที่ตรงกันมากขึ้น เช่นเพิ่มช่องทางการสื่อสาร

อภิปรายผล (Discussions)

การวิจัยผลกระทบจากการเรียนออนไลน์ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด19 : กรณีโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยนเรศวร (อนุบาลและประถมศึกษา) นี้ มีดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถาม พบว่า การเรียนออนไลน์ส่งผลกระทบต่อผู้เรียนโดยเฉพาะทักษะทางอารมณ์สังคม ส่งผลต่อไปยังผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน มีงานวิจัยที่แสดงผลสอดคล้องกันคือ Rees-Jones (2021) ทำการศึกษาผลกระทบการเรียนออนไลน์ที่มีต่อผลการเรียนรู้ของนักเรียนในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 กับนักเรียนโรงเรียน Wharton School ใช้การวิจัยแบบผสมผสานระหว่างเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยเปรียบเทียบผลการเรียนของนักเรียนก่อนเปลี่ยนรูปแบบจากเดิมเป็นแบบออนไลน์ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสรุปผล พบว่าการเรียนรู้ออนไลน์ ส่งผลกระทบต่อผลการเรียนรู้ของนักเรียน นอกจากนี้ Palmieri (2020) ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการเรียนออนไลน์ที่มีต่อสุขภาวะทางจิตของนักเรียน โดยใช้การสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ข้อ ได้แก่ ในขณะที่เรียนนักเรียนแอบไปทำกิจกรรมอื่นๆ หรือไม่ ตอนเรียนชอบเปิดกล้องหรือปิดกล้อง ถ้าครูให้เปิดกล้องรู้สึกอย่างไร ชอบไม่ชอบ เรียนออนไลน์รู้สึกอย่างไรบ้าง เครียดไหม เบื่อรีเปล่า จากการรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัย พบว่านอกจากนักเรียนจะต้องดิ้นรนในการปรับตัวเพื่อใช้เทคโนโลยีในการเรียนแล้ว นักเรียนยังมีความเครียดเพิ่มมากขึ้น จากการขาดปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในบริบทการศึกษาไทย Wacharasindhu and Jiratrachun (2021) กล่าวว่า องค์การยูนิเซฟได้ทำการสำรวจ พบว่า เด็กและเยาวชนกว่า 7 ใน 10 คน มีความเครียด วิตกกังวลและเบื่อหน่าย

เพิ่มขึ้นจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โดยส่วนหนึ่งของความเครียดมาจากการขาดโอกาสในการเข้าสังคม ความเหนื่อยล้าจากการนั่งเรียนหน้าจอทั้งวัน การถูกสั่งการบ้านที่เยอะขึ้น นอกจากนี้ ผู้ปกครองส่วนใหญ่แบกรับภาระมากขึ้นกว่าช่วงเวลาปกติ เพราะบางครอบครัวต้องแบ่งหน้าที่มาดูแลลูกที่บ้าน (โดยเฉพาะเด็กเล็ก) ในขณะที่หลายครอบครัวต้องเผชิญความเครียดจากการต้องดูแลการเรียนของลูกด้วยตัวเองและทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยครู (เพราะลูกไม่เข้าใจบทเรียนที่เรียนออนไลน์)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา จากความคิดเห็นของผู้ปกครองที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดและการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง พบข้อมูลที่สนับสนุนผลการวิจัยเชิงปริมาณเช่นกันว่าการเรียนออนไลน์ส่งผลกระทบต่อทักษะอารมณ์สังคม การเรียนรู้ ทักษะและเจตคติ นอกจากนี้ ยังพบผลกระทบด้านสุขภาพร่างกายของเด็กอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ Nopmaneejumrusters (2020) กล่าวว่า ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเด็กทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสุขภาพของสมอง จากการเรียนออนไลน์พบว่า เด็กอยู่กับหน้าจอมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อสายตาที่กะพริบน้อยลง ทำให้ตาแห้ง มีอาการปวดตา น้มนาน จะปวดเมื่อยตัว ด้านพฤติกรรมสุขภาพส่งผลกระทบทั้งเรื่องการกิน การนอน สามารถกินได้ตลอดเวลา หากผู้ปกครองไม่ได้ใส่ใจเรื่องคุณภาพอาหาร อาจส่งผลให้เด็กเกิดภาวะอ้วนได้ ซึ่งหากเด็กอ้วนแล้วจะนำไปสู่การเกิดโรคหัวใจ ความดันโลหิต ไขมันในเลือดสูง ดังนั้น การแก้ไขปัญหาที่สำคัญคือ การมีปฏิสัมพันธ์ในครอบครัวต้องเป็นไปในเชิงบวก เช่นเดียวกับ Katewongsa (2021) ระบุว่าผลกระทบสุขภาพที่เกิดขึ้นจากการเรียนออนไลน์จากที่บ้านของเด็ก ผลที่ได้จากการสำรวจพบว่าเด็กต้องปรับเวลาชีวิตใหม่หมด ตั้งแต่ตื่นนอนจนถึงเข้านอน นอกจากนี้ ยังพบว่าเด็กมีปัญหาทางสุขภาพ ในช่วงเรียนอยู่ที่บ้านของเด็กๆ ได้แก่ ปวดตา ปวดเมื่อย ปวดหลัง เพราะนั่งนาน เมื่อยนั่ง (79.0%) เครียดและกังวลใจ โดยเฉพาะเด็กที่เตรียมชั้น ม.1 ม.4 หรือเข้ามหาวิทยาลัย (74.9%) การบ้านเพิ่มขึ้น ทำให้พักผ่อนและนอนน้อยลง (71.6%) เบื่อหน่ายไม่อยากเรียน (68.3%) มีกิจกรรมทางด้านร่างกาย ออกกำลังกายน้อยลง (58.0%) สภาพแวดล้อมไม่เอื้อ ขาดสมาธิ (57.2%) รับประทานอาหารไม่ตรงเวลา (56.0%) ส่วนวิธีแก้ปัญหาสุขภาพของเด็กๆ ในช่วงเรียนออนไลน์ มีข้อเสนอแนะว่า นอกจากเครื่องมือในการทำกิจกรรมแล้ว พ่อแม่และครูต้องปฏิสัมพันธ์ต่อเด็กในเชิงบวก เช่น พ่อแม่ต้องเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับลูก ในด้านการเรียนรู้และในด้านการดูแลสุขภาพตนเอง

สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อการจัดการเรียนการสอนในอนาคต พบว่าผู้ปกครองเห็นว่าไม่ควรใช้การเรียนออนไลน์หากจำเป็นอาจทำได้แบบผสมผสานในด้านเนื้อหาในบทเรียน ควรปรับเนื้อหาให้ง่ายลง ตามพื้นฐานของเด็ก กิจกรรมการเรียนการสอนและประสบการณ์การเรียนรู้ ควรให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมให้ทั่วถึง และมีส่วนร่วมมากขึ้นจะช่วยพัฒนาทักษะที่ขาดไปได้เช่น ทักษะการสื่อสาร และการเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคม สอดคล้องกับ Wattanasool (2021) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย พบว่า นักเรียนในวัยนี้ ควรได้รับการพัฒนาด้านทักษะทางอารมณ์-จิตใจ ทักษะทางการคิด และทักษะทางสังคม สำหรับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิตปฐมวัย พบว่าลำดับขั้นความต้องการจำเป็นของทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยในภาพรวม ที่มีลำดับความสำคัญสูงสุดที่สุด คือ ทักษะทางสังคม ทักษะทางการคิด และทักษะทางอารมณ์ - จิตใจ ตามลำดับ นอกจากนี้ ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยยังนำเสนอด้วยว่า การสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยต้องมีการเชื่อมโยงไปยังพ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการสร้างเสริม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อประโยชน์สูงสุดที่ขณะเกิดขึ้นในตัวเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะในยุคที่มีโรคระบาดนี้ควรเน้นด้านการให้ความรู้ผู้ปกครอง (Parent Education) เพราะผู้ปกครองเป็นเสมือนครูผู้ช่วยที่ดูแลเด็กอยู่ที่บ้านเพื่อความปลอดภัย

จากผลการศึกษาดังกล่าว อาจสรุปได้ว่าการเรียนออนไลน์ส่งผลกระทบในหลากหลายมิติทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อันเนื่องมาจากปัจจัยทั้งภายนอก อาทิ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมทางการศึกษา เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่จำเป็นรวมทั้งสื่อเทคโนโลยีที่เพียงพอและมีประสิทธิภาพ ส่วนปัจจัยภายในได้แก่ อารมณ์ความรู้สึกที่เป็นแรงขับเคลื่อนภายในของแต่ละบุคคลในการตัดสินใจหรือไม่ทำอะไรใด ส่งผลกระทบโดยรวมต่อตัวผู้เรียน อาจรวมถึงพัฒนาการที่ไม่เป็นไปตามวัยของเด็กเล็ก กระทั่งต่อสุขภาพ สุขภาวะ ทางร่างกายและจิตใจ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ฉะนั้น สิ่งที่เราควรเร่งส่งเสริมฟื้นฟู

ทันทีให้แก่เด็ก ได้แก่ ทักษะทางอารมณ์และสังคม ควบคู่ไปในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักสูตรทั้งในระดับอนุบาลและประถมศึกษา

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

1. ควรศึกษาประเด็นเรื่องการเรียนรู้ทางอารมณ์สังคมมาเป็นแนวทางในการออกแบบและจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสุขภาพให้กับผู้เรียนควบคู่ไปกับความรู้และทักษะ
2. การจัดการเรียนการสอนในภาวะวิกฤตจำเป็นต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย จัดให้เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย โดยเฉพาะเด็กเล็ก
3. ทักษะการสื่อสาร และการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมควรได้รับการส่งเสริม พื้นฟูทันทีเมื่อสามารถจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ

References

- Chandra, S., Chang, A., Day, L., Liu, J., Mc Bride, L., Mudalige, T., Weiss, D., & Fazlullah, A. (2020). *Closing the K-12 digital divide in the age of distance learning*. Retrieved from https://www.bbcmag.com/pub/doc/BBC_Nov20_DigDivide.pdf
- Katewongsa, P. (2021). *The effects of the COVID-19 pandemic on the physical activity of the Thai population: Evidence from Thailand's Surveillance on Physical Activity 2020*. Retrieved from <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2095254620301344>
- Mathuros, S. (2021). Management education online in the new normal COVID-19. *Rajapark Journal*, 15(40), 33-42.
- Matters, K. (2016). *Social emotional learning*. Retrieved from <https://www.kiddiematters.com/>
- Mayring, P. (2020). Qualitative content analysis: Demarcation, varieties, developments [30 paragraphs]. *Forum Qualitative Sozialforschung/Forum: Qualitative Social Research*, 20(3), 16. <http://dx.doi.org/10.17169/fqs-20.3.3343>
- Nopmaneejumrulers, K. (2020). Thai Model: Thai home-based autism invention model. Bangkok: Mahidol University.
- Office of the Royal Society. (2021). *Dictionary*. Bangkok: Office of the Royal Society.
- Palmieri, A. (2020). *Online learning's impact on mental health*. Retrieved from <https://research.library.kutztown.edu/wickedproblems/32>
- Pattamadilok, S., Chanbanchong, C., Pakdeewong, P., Udomrat, T., Bunying, V., & Yunak, R. (2021). Education Management for Kindergarten and Primary School Students during Coronavirus (COVID-19) Pandemic. *Journal of Information and Learning*, 32(3), 54-66.
- Pinyosinwat, P. (2021). *TDRI Policy Series on Fighting Covid-19*. Retrieved from <https://tdri.or.th/2020/05/examples-of-teaching-and-learning-in-covid-19-pandemic/>

- Rees-Jones, A. (2021). *Learning during the COVID-19 pandemic: It is not who you teach, but how you teach*. Retrieved from <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0165176521000896?via%3Dihub>
- Scott, J. (1990). *A Matter of Record, Documentary Sources in Social Research*. Cambridge: Polity Press.
- Tongliemnak, P. (2021). *An aspect of Mental Health of Thai Education in new pandemic of 2021*. Retrieved from <https://research.eef.or.th/interview-pumsaran-tongliemnak/>
- Wacharasindhu, P., & Jiratrachu, T. (2021). *A solution of COVID 19*. Retrieved from <https://workpointtoday.com/covid-policy-lab-education/>
- Wattanagool, S. (2021). *Framework study of kindergarten school management and early childhood life skills* (Master thesis). Bangkok: Silpakorn University.